

Research Article

PRINCIPLES OF MILITARY-PATRIOTIC EDUCATION

A.A. Samadov¹

¹Lecturer, methodical preparation cycle, military faculty, Bukhara state University, Uzbekistan.

DOI: http://doi.org/10.15350/UK_6/11.19

Abstract

The article deals with military-patriotic education and its principles.

Key words: military patriotism, the principle of a clear-historical approach, international education, military psychology, patriotism.

Ҳарбий ватанпарварлик тарбияси жанговар, фаол, ҳужум қила оладиган хусусиятга эга бўлиши, Ватан ҳимоясига мамлакат ёшларни тайёрлашда зарур чоралар қабул қилиши керак. Ҳарбий ватанпарварлик тарбиясида барча ҳақиқий ҳолларини вақт давомида ривожланиши ва ўзгариши сифатида кўриб чиқишни кўзда тутадиган аниқ – тарихий ёндашиш тамойили жуда катта аҳамиятга эга. Бу тамойил аввалом бор аниқ-тарихий вазиятдаги ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси мазмуни, шакл ва услубларининг мувофиқлигини назарда тутди.

Аниқ-тарихий ёндашиш тамойили ҳалқ, Қуроли Кучларнинг қаҳрамонона тарихи асосида инсон тарбияси билан чамбарачас боғлиқ бўлган ҳарбий-ватанпарварлик ишида намоён бўлади. Шунга кўра ҳақиқатни ўзгартирмаган ҳолда тарихий воқеаларни объектив ёритиш катта аҳамиятга эга.

Ҳарбий ватанпарварлик ишларининг муҳим тамойилларидан бири – ватанпарварлик ва байналминал тарбия бирлигидир. Барча тарбиячилар фаолиятида ватанпарварлик ва байналминал вазифалар органик ўзаро боғланганлиги ва ўзаро шартланганлиги жангчи шахсини шакллантирадиган, доимий равишда нима учун у қўлига қурол олгани ва ҳимоя қилаётганини эслатиб турадиган қудратли омил бўлиб хизмат қилади. Ҳарбий ватанпарварлик тарбия тамойилларидан бири ёшларнинг турли гуруҳига фарқли ёндашишида мужассамлашган. Бу тамойил ҳарбий ватанпарварлик тарбиясининг манфаатлари ва ўзига хос хусусиятлари, кўп миллатли давлатимиз турли миллат ва халқлари урф – одатлари ва миллий анъаналарини ҳисобга олган ҳолда қуриш кераклигини талаб этади. Ҳарбий ватанпарварлик тарбияси самарадорлиги аниқ вазифалар, мазмун, шакл, услуб ва воситалар, ўзига хос маълум вазифаларни ҳал этадиган турли давлат ва ижтимоий органлар, ташкилот ва муассасаларни ўз ичига оладиган мавжуд маълум бир тизим орқали амалга оширилади. Бу тизим умумий хусусиятга эга, яъни ёшларга ватанпарварлик онгини шакллантириш, жамиятимизнинг барча олий ва ўрта махсус таълим муассасаларининг вазифаси ҳисобланади. Иккинчидан, у узлуксиз, инсон ҳаётининг барча босқичларида яхлит фаолият ҳисобланиб, учинчидан, зеро армия ва халқ ажралмас бирликка асосланганлигидадир.

Бизнинг олдимизда ўтмишнинг асоратларидан озод бўлган, ўзининг мустақил фикрига эга, ўз миллати ва Ватан манфаатлари йўлида фидойилик кўрсатишга қодир бўлган баркамол ворисларни тарбиялаб етказиш вазифаси турибди. Ҳарбий ватанпарварлик тарбиясини ташкил қилиш учун тинч ва жанговар вазиятдаги ҳарбий хизмат шароитларида билишларнинг психологик фаолиятини ўрганувчи ҳарбий психология ҳам муҳим аҳамиятга эга. Ҳарбий психология Ватанимиз ҳимояси учун ўз бурчини бажаришга ёшларни психологик тайёрлаш бўйича амалий тавсияларни ишлаб чиқади. Психологик фан инсон шахсиёти, ички маънавий дунёси, ўзини тутиш омиллари, бир-биридан хусусияти, қизиқишлари билан фарқланадиган кишилар билан ҳарбий ватанпарварлик тарбиясини тўғри ташкил қилишни яхши тушунишга ёрдам беради.

Тарбиячиларнинг психологик фанни яхши билиши, уларга Ўзбекистон Республикаси турли фаолиятдаги ва Қуролли Кучларида ҳизмат қилишга тайёрлаш масалаларини муваффақиятли ҳал этишга ёрдам беради. Ёшларнинг ҳарбий ватанпарварлик тарбияси, шунингдек замонавий уруш хусусияти, қуролланган жанг восита ва шакллари, қонунийлиги, жанговар ҳаракатлар шароитларини очиб берадиган ҳарбий фан бўлиб, қоида ва ҳулосларини ҳисобга олган ҳолда ташкил қилинади. Ҳарбий фан ҳар бир киши қандай маънавий-сиёсий, психологик ва жанговар хислатларга эга бўлиши, Ватан ҳимоячиси мажбуриятини муваффақиятли бажариши учун унга қандай билим, кўникмалар зурурлиги ҳақидаги саволларга жавоб беради. Ҳарбий ватанпарварлик тарбия илмий асослари, Ватан ҳимоясига ёшларнинг маънавий сиёсий ва жисмоний тайёргарлиги бўйича амалий фаолиятнинг мазмуни, ташкили, шакл ва методларини аниқловчи бошланғич низомлар, асос солувчи қоидалар, талабларини билдирадиган тамойилларда тадбиқ қилинади ҳамда аниқлаштирилади.

Ҳарбий ватанпарварлик тарбияси тамойиллари ўз моҳиятига кўра объективдир. Улар ҳақиқий ҳолат, реал алоқа ва муносабатлари акси, мамлакат муҳофаазига халқни тайёрлаш бўйича давлат ва ижтимоий ташкилотларни илмий асосланган, мақсадга йўналтирилган фаолият ифодасидир.

Ҳозирги пайтда ҳарбий ватанпарварлик тарбиясининг мазмуни ва жараёни Республикаимизнинг ўқув муассаса таълим тизими билан янгилиниши, мамлакат ижтимоий – иқтисодий ривожланиши жадаллашуви, Ватан ҳимоясидаги инсоний омиллар ўрнининг ўсиб бориши ва жанговар меҳнат ташкилидаги кескин ўзгаришлари билан юзага келган анъаналар билан бойиши керак.

Ҳарбий ватанпарварлик тарбияси ўз ўрнида албатта жисмоний тарбияга катта таъсир кўрсатади. Жисмоний тарбия етарли даражада ёшлар маънавий ривожланиши, унда юқори маънавий хислатларнинг шаклланишига ёрдам беради. Жисмоний чиниқиш жараёнида йигитлар амалда қийинчиликларни енгишга, чидамли, ботир ва қатъий бўлишга ўрганади. Спорт билан шуғулланиб, йигитлар ўзида мардлик, ботирлик, ирода, қатъийлик, ўз кучига ишончни ишлаб чиқади – бу хислатлар Ватаннинг моҳир ҳимоячиси учун жуда зарур.

References:

Ҳарбий - Ватанпарварлик тарбияси асослари. «Маърифат» нашриёти 1988.
Э.Умаров, М.Абдуллаев. Маънавият асослари. «Шарқ» нашриёти 2005й.